

Reykjavík, 7. október 2026

MSS26100014

Hér með sendist útskrift úr fundargerð borgarstjórnar frá 6.10.2026 varðandi eftirfarandi mál:

Tillaga borgarfulltrúa Samfylkingarinnar um öflugri íslenskukennslu og jöfn tækifæri barna af erlendum uppruna

Lögð fram svohljóðandi tillaga borgarfulltrúa Samfylkingarinnar:

Lagt er til að borgarstjórn samþykki að setja íslenskukennslu barna af erlendum uppruna í forgang. Skóla- og frístundasviði verði falið að móta aðgerðir þess efnis, með jöfnuð barna að leiðarljósi. Aðgerðirnar taki til leikskóla, grunnskóla og frístundastarfs með það að markmiði að öll börn öðlist góð tök á íslensku sem grundvöll að námi, félagsfærni og inngildingu í samfélagið. Tillögurnar skulu lagðar fram í skóla- og frístundaráði og leikskóla- og daggæsluráði fyrir lok nóvember 2026 og í framhaldi í borgarráði og til umræðu og afgreiðslu í borgarstjórn.

Greinargerð fylgir tillögunni.

Samþykkt að vísa tillögunni til meðferðar skóla- og frístundaráðs.

Borgarfulltrúar Samfylkingarinnar leggja fram svohljóðandi bókun:

Samfylkingin leggur til að Reykjavíkurborg setji í forgang áherslu á íslenskukennslu barna með annað móðurmál sem meginþátt í þeirri sóknaráætlun í menntamálum sem nú er unnið að á skóla- og frístundasviði. Ísland ver minna fjármagn í tungumálakennslu aðfluttra íbúa en flestar aðrar þjóðir innan OECD og þó fjárveitingar til málaflokksins hafi nær þrefaldast á undanförunum 10 árum hefur það ekki haldist í hendur við fjórföldun á fjölda grunnskólanema með annað móðurmál en íslensku. Sögulegt tækifæri er fyrir borgina að stórefla íslenskukennslu þessa hóps þar sem borgin nýtur nú í fyrsta sinn eftir áralanga baráttu jafnaðarmanna, framlaga úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga til að fjármagna þessa kennslu, alls 749 m.kr. á ári. Mikilvægt er að þetta fjármagn renni beint til eflingar íslenskukennslunnar eins og lög gera ráð fyrir. Mikilvægt er að hefja málörvun og uppbyggingu íslensks málumhverfis strax í leikskóla og auka til muna snemmtækan stuðning með því að margfalda kennslustundir í íslensku fjöltyngdra barna strax á yngsta stigi grunnskólans. Þannig má stuðla að því að börn af erlendum uppruna standi jafnfætis jafnöldrum sínum í grunnskólum borgarinnar. Þar með stuðlum við að auknum jöfnuði í borginni okkur öllum til góða.

Borgarfulltrúar Sjálfstæðisflokksins, Viðreisnar og Framsóknarflokksins leggja fram svohljóðandi bókun:

Meirihlutinn hefur nú þegar stigið fyrsta skrefið í sókn í skólamálum, en þann 17. september samþykkti borgarráð að halda víðtækan samtalsfund með hagaðilum skólastarfs og fól skóla- og frístundasviði að leggja fram tillögur að aðgerðum til að bæta námsárangur. Tillaga Samfylkingarinnar, um að setja íslenskukennslu barna af erlendum uppruna í forgang, fellur vel að þeirri vinnu sem nú þegar er hafin, og við leggjum því til að henni verði vísað inn til skóla- og frístundasviðs í yfirstandandi vinnu um sókn í skólamálum.

Borgarfulltrúar Miðflokksins leggur fram svohljóðandi bókun:

Miðflokkurinn styður að íslenskukennsla barna með annað móðurmál verði sett í forgang. Íslensk tunga er forsenda virkrar þátttöku í námi, atvinnulífi og samfélaginu og ein mikilvægasta undirstaða íslenskrar menningar og þjóðarvitundar. Mikilvægt er að aðgerðirnar hafi skýr og mælanleg markmið og að árangur verði metinn reglulega. Börn af erlendum uppruna eiga að fá öflugan stuðning til að ná góðum tókum á íslensku, en jafnframt þarf að gera skýrar væntingar um að íslenska sé sameiginlegt tungumál skólastarfs og samfélagslegrar þátttöku. Foreldrar og forráðamenn þurfa einnig að axla ábyrgð, vera virkir þátttakendur og sækja íslenskunám eftir þörfum. Íslenskukennsla verður ekki aðskilin frá aðlögun að íslensku samfélagi. Börn sem hér alast upp þurfa að kynnast íslenskri sögu, menningu, bókmenntum, hefðum og lýðræðislegum grunngildum. Raunveruleg aðlögun felst bæði í stuðningi samfélagsins og þeirri ábyrgð þeirra sem hér setjast að að læra tungumálið, virða íslenska menningu og taka virkan þátt í samfélaginu.

Borgarfulltrúi Sósíalistasflokks Íslands leggur fram svohljóðandi bókun:

Það er fátt brýnna en að bæta íslenskukennslu til barna með annað móðurmál en íslensku og því jákvætt að málið verði tekið fyrir í skóla- og frístundaráði. Í úttekt á íslenskuverum Reykjavíkurborgar var ljósi varpað á verulegan skort á samræmi milli veranna og ÍSAT kennslu, árangursmat á kennslunni, alltof lág viðmið um íslenskukunnáttu til að fara yfir í almenna kennslu, viðhald og eflingu íslenskukunnáttu eftir dvöl í íslenskuveri, óhentugri staðsetningu fyrir fjölda nemenda sem þurfa að verja miklum tíma í ferðir milli íslenskuvers og heimaskóla og skort á plássum sem hefur skapað tvöfalt kerfi. Ef við viljum raunverulega ná árangri og tryggja börnum með erlendan bakgrunn jöfn tækifæri til náms þá verðum við að hafa öfluga íslenskukennslu á fyrstu stigum. Sömuleiðis þarf að tryggja félagslega þátttöku barna með gjaldfrjálsu íþrótt- og tómstundastarfi og fyrir börn sem hefja sína skólagöngu í leikskólum þarf að stuðla að öflugri íslensku málumhverfi og þjálfara kennara og leikskólaleiðbeinendur að bera kennsl á þegar barn er ekki að meðtaka námið og gefa þeim verkfæri til þess að styðja við íslenska máltöku og eflingu orðaforða meðal þeirra barna með erlendan bakgrunn.

Helga Björk Laxdal
e.u.

Reykjavík

Borgarstjórn Reykjavíkur
6. október 2026

Tillaga borgarfulltrúa Samfylkingarinnar um öflugri íslenskukennslu og jöfn tækifæri barna af erlendum uppruna

Lagt er til að borgarstjórn samþykki að setja íslenskukennslu barna af erlendum uppruna í forgang. Skóla- og frístundasviði verði falið að móta aðgerðir þess efnis, með jöfnuð barna að leiðarljósi. Aðgerðirnar taki til leikskóla, grunnskóla og frístundastarfs með það að markmiði að öll börn öðlist góð tök á íslensku sem grundvöll að námi, félagsfærni og inngildingu í samfélagið.

Tillögurnar skulu lagðar fram í skóla- og frístundaráði og leikskóla- og daggæsluráði fyrir lok nóvember 2026 og í framhaldi í borgarráði og til umræðu og afgreiðslu í borgarstjórn.

Greinargerð

Inngilding barna af erlendum uppruna er eitt mikilvægasta verkefni Reykjavíkurborgar á næstu árum. Góð tök á íslensku eru lykill að námi, félagslegri þátttöku og jöfnum tækifærum. Breytt samsetning nemendahópsins kallar á aukinn metnað og markvissan stuðning en samkvæmt landsskýrslu PISA 2025 fjölgaði nemendum með innflytjendabakgrunn úr 5,6% í 13,5% allra nemenda í 10. bekk á landsvísi á tíu árum.

Niðurstöður PISA 2025 sýna jafnframt að börn af erlendum uppruna standa talsvert að baki jafnöldrum sínum bæði þegar kemur að námi og félagslegri stöðu. Meðal nemenda af erlendum uppruna sem fæddust erlendis og fluttust svo til Íslands ná 84% ekki lágmarkshæfni í lesskilningi. Jafnframt er alvarlegt að sama hlutfall er 66% hjá nemendum með erlendan bakgrunn sem fædd eru hér á landi og hafa alla tíð gengið í íslenska skóla. Sambærilegt hlutfall hjá íslenskum nemendum er 37%.

Þá sýna PISA niðurstöðurnar einnig talsverðan mun á líðan og félagslegri stöðu meðal nemenda með innflytjendabakgrunn og íslenskra nemenda. Meðal nemenda sem fæddust erlendis eru 35% sammála því að þeim líði óþægilega og finnist þeir ekki tilheyra skólanum, samanborið við 21% meðal erlendra barna sem fæddust hér landi og 13% meðal nemenda með engan erlendan bakgrunn. Þetta undirstrikar að íslenskukennsla þarf að haldast í hendur við starf sem styrkir tengsl, öryggi og þátttöku barna.

Í skýrslu OECD frá 2024 um innflytjendur og börn þeirra á Íslandi er mælt með kerfisbundnu mati á málfærni frá leikskólaaldri og áfram í grunnskóla, ásamt markvissum stuðningi sem byggist á þörfum hvers barns. OECD bendir einnig á mikilvægi leikskólagöngu og að þátttaka barna innflytjenda sé minni en annarra barna. Árið 2022 sóttu 98% þriggja ára barna án innflytjendabakgrunns leikskóla, samanborið við 87% barna innflytjenda sem fæddust á Íslandi og 74% barna innflytjenda sem fæddust erlendis.

Nauðsynlegt er að byggja á því starfi sem þegar hefur verið unnið, greina hvar stuðningur nægir ekki og leggja fram samhæfðar aðgerðir með skýrum markmiðum og eftirfylgni. Öflug íslenskukennsla frá unga aldri er langtímafjárfesting í jöfnum tækifærum barna og samheldnu velferðarsamfélagi.

Reykjavík